

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. A. Paniș)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

15 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ion Duca,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Duca împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, municipiul Chișinău, intervenient accesoriu Comisia Electorală Centrală cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea reexaminării cererii și înregistrării în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova,

împotriva deciziei din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Ion Duca și a fost menținută hotărârea din 07 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La data de 05 februarie 2019 Ion Duca a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea reexaminării cererii și înregistrării în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 24 ianuarie 2019 a depus la Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău cerere cu privire la înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova în circumscripția electorală uninominală nr. 33, mun. Chișinău la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, anexând actele prevăzute de lege.

A menționat că, prin hotărârea pârâtului nr. 49 din 29 ianuarie 2019 a fost refuzată înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în circumscripția electorală uninominală nr. 33, mun. Chișinău.

A susținut că, la data de 31 ianuarie 2019 a depus la Comisia Electorală Centrală contestație privind dezacordul cu hotărârea pârâtului enunțată, însă Comisia Electorală Centrală, prin hotărârea nr. 2219 din 02 februarie 2019, a respins contestația depusă de către el.

A considerat că, hotărârea pârâtului nr. 49 din 29 ianuarie 2019 este ilegală.

A afirmat că, cele douăzeci de liste de subscripție, prezentate în condițiile art.47 și 48 din Codul electoral, conțin semnăturile valabile ale 540 de susținători și nu există niciun temei, în baza căruia pârâtul a considerat nule 155 de semnături ale susținătorilor săi.

A relevat că, constatările din nota informativă din 28 ianuarie 2019 și hotărârea pârâtului nr. 49 din 29 ianuarie 2019 sunt neîntemeiate, contrare legii și făcute prin verificare subiectivă și tendențioasă a listelor de subscripție prezentate.

A declarat că, în nota informativă și hotărârea enunțate a fost indicat că, nu a existat nici o listă de subscripție nulă și neavenită. În același timp, au fost considerate semnături nevalabile și neautentice după cum urmează:

Act de identitate incorect -121;

Circumscripția de domiciliu incorectă - 18;

Data semnării este în afara perioadei de colectare - 8;

Date personale incorecte/incomplete - 5;

Regiune de domiciliu incorectă - 18;

Susținătorul are statut de decedat - 2;

Susținătorul se repetă în alte circumscripții - 2;

Susținătorul se repetă în alte întrebări - 10;

Susținătorul se repetă pe aceeași întrebare - 10.

A invocat că, art. 48 alin. (4) din Codul electoral enumeră cazurile când listele/semnăturile se consideră nule și neavenite, însă din nota informativă din 28 ianuarie 2019 și hotărârea pârâtului nr. 49 din 29 ianuarie 2019 nu este clar și nu se poate desluși actele de identitate ale căror persoane sunt incorecte, precum și nu este clar ce înseamnă susținătorul se repetă în alte circumscripții, se repetă în alte întrebări, se repetă pe aceeași întrebare, cine sunt susținătorii cu statut de decedat, etc.

A relatat că, listele de subscripție nu au fost verificate în ordinea prevăzută de art. 47 și 48 din Codul electoral și pct. 40-43 din Regulamentul privind modul de întocmire, prezentare și verificare a listelor de subscripție, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1730 din 03 iulie 2018, deoarece nu a fost indicat temeiul de drept, în baza căruia au fost considerate nule semnăturile susținătorilor săi.

A specificat că, nota informativă nu a fost întocmită conform modelului aprobat prin Regulamentul enunțat.

A menționat că, pârâtul și-a întemeiat hotărârea nr. 49 din 29 ianuarie 2019 pe prevederi legale, care nu sunt aplicabile speței (art. 113, 138, 165-168, 192-195 din Codul electoral).

A susținut că, hotărârea pârâtului nr. 49 din 29 ianuarie 2019, precum și hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2219 din 02 februarie 2019 nu sunt motivate.

A afirmat că, nu a fost invitat nici la ședința de verificare a listelor de subscripție și nici la ședința Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău din 29 ianuarie 2019.

A solicitat anularea hotărârii pârâtului nr. 49 din 29 ianuarie 2019 cu privire la cererea de înregistrare a sa în calitate de candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 33, mun. Chișinău și obligarea pârâtului de a reexamina, urgent, cererea sa cu privire la înregistrarea în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova în circumscripția electorală uninominală nr. 33, mun. Chișinău și de a-l înregistra în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova în circumscripția electorală uninominală nr. 33, mun. Chișinău.

Prin încheierea din 06 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost introdusă în proces, din oficiu, Comisia Electorală Centrală în calitate de intervenient accesoriu de partea pârâtului.

Prin hotărârea din 07 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea depusă de către Ion Duca a fost respinsă ca nefondată.

Prin decizia din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Ion Duca și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel a reținut că, urmare a verificării listelor au fost constatate un șir de încălcări ale prevederilor Codului electoral și ale Regulamentului privind modul de întocmire, prezentare și verificare a listelor de subscripție, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1730 din 03 iulie 2018 și întemeiat a fost emisă hotărârea nr. 49 din 29 ianuarie 2019 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău, prin care a fost refuzată înregistrarea lui Ion Duca în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, circumscripția electorală uninominală nr. 33, mun. Chișinău.

Totodată, instanța de apel a reținut că, din explicațiile părților rezultă că, într-adevăr, în privința datei semnării în afara perioadei de colectare (8 semnături) a fost admisă o eroare, or, anul era indicat 2019, dar nu 2018, după cum inițial s-a constatat, însă în privința semnăturilor date au fost constatate erori și la alte poziții decât data semnării în afara perioadei de colectare și, anume, pozițiile 11, 13, 14, 16, 17 de pe lista nr. 019375 au fost incluse și la categoria „act de identitate incorect”.

De asemenea, în listele cu nr. 019361, pozițiile 8, 26, 28, 29; nr. 019362, poziția 18; nr. 019364, pozițiile 7, 15; nr. 019369, pozițiile 4, 22, 24, 28-30; nr.019370, pozițiile 15, 29, 30; nr. 019371, pozițiile 13-15, 17, 20, 22-29; nr.019372, pozițiile 1-4, 6-9, 16, 20, 21, 26-29; nr. 019373, pozițiile 2, 5, 7, 8, 10-12,15, 17, 19-21, 27-30; nr. 019375, pozițiile 3-9, 21- 25, 27 - 30; nr. 019378, pozițiile 4-9, 11-16, 18-22, 25, 27, 28, 30; nr. 019387, pozițiile 4, 11, 13-16, 20-22, 24, 25, 28, 29 și nr.019398, pozițiile 19-28, 30 a fost stabilit că, actele de identitate sunt indicate incorect, iar într-un șir de liste, care vizează una, două, patru, opt poziții, este incorectă circumscripția de domiciliu, iar în patru liste, în cinci cazuri sunt reflectate date personale incorecte.

Instanța de apel a menționat că, a anunțat întrerupere în examinarea cauzei de la data de 11 februarie 2019, până la data de 12 februarie 2019, ora 10:00, cu acordarea apelantului a unui termen pentru prezentarea la Consiliul Electoral al

Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău în vederea familiarizării cu erorile constatate și, după caz, prezentarea unor contra argumente sau probe ce ar demonstra corectitudinea conținutului listelor de subscripție, însă după cum s-a stabilit din explicațiile reprezentantului Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău, cât și afirmațiile apelantului Ion Duca, acesta nu s-a prezentat la data de 11 februarie 2019, deși a fost așteptat până la ora 18:00, dar s-a prezentat abia la data de 12 februarie 2019, ora 9:10, adică cu 50 minute înainte de ședința de judecată stabilită.

La data de 13 februarie 2019, în termenul prevăzut de lege, Ion Duca a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt ilegale, deoarece au fost emise cu încălcarea normelor de drept material, iar probele au fost apreciate în mod arbitrar.

A menționat că, argumentele invocate de către el în cererea de apel nu au fost analizate și examinate de către instanța de apel.

A susținut că, instanța de apel a încălcat prevederile art. 373 alin. (5) CPC.

A afirmat că, necătând la faptul că, au fost solicitate de către instanța de apel, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău nu a prezentat listele de subscripție, pe care le-a depus, pentru a verifica temeinicia așa numitelor încălcări.

A relatat că, nici din nota informativă, nici din hotărârea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău nr. 49 din 29 ianuarie 2019 și nici din hotărârile judecătorești nu pot fi identificate care sunt persoanele ale căror acte sunt considerate nevalabile.

A invocat că, instanțele judecătorești au considerat întemeiată și legală hotărârea intimatului nr. 49 din 29 ianuarie 2019 în lipsa listelor de subscripție, fără a le vizualiza, analiza și aprecia.

A declarat că, instanța de apel a reținut că, i-a acordat posibilitatea de a se prezenta la Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău pentru a se familiariza cu erorile constatate și a prezenta contra argumente, însă ședința din 11 februarie 2019 a fost întreruptă la ora 15:00, iar el nu a avut posibilitate, din motive obiective, să se prezente la Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău la data de 11 februarie 2019 și s-a prezentat a doua zi, pe data de 12 februarie 2019.

A mai declarat că, vizualizând originalul listelor de subscripție, a constatat că, cele 8 semnături excluse din motivul că, data semnării este în afara perioadei de colectare, nu au fost legal incluse în nota informativă și în hotărârea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău din 29 ianuarie 2019. Doar acest fapt a fost suficient pentru a pune la îndoială examinarea obiectivă și imparțială a listelor de subscripție de către intimat și reprezintă o probă elocventă, ce confirmă că, verificarea listelor a fost neobiectivă, superficială și tendențioasă.

A specificat că, verificarea celorlalte aspecte din nota informativă și din hotărârea contestată (identificarea pozițiilor și persoanelor ale căror acte de identitate

au fost constatate ca fiind incorecte, regiunea de domiciliu incorectă, etc.) a fost imposibilă din motivul că, Oleg Pușcaș, din spusele Carolinei Panico, președintele Consiliului Electoral, a suferit un accident și nu s-a prezentat la serviciu pe data de 12 februarie 2019.

A invocat că, detalierea listelor de erori depistate, prezentată de către intimat, nu este semnată de nici o persoană și nu poate fi calificată drept probă.

A considerat că, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Prin referințele depuse la data 15 februarie 2019 Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 33, mun. Chișinău și Comisia Electorală Centrală au solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

La data de 15 februarie 2019 Ion Duca a declarat recurs suplimentar, în motivarea căruia a indicat că, ceea ce a generat aplicația SIASA nu corespunde adevărului și putea fi luată drept bază pentru neînregistrarea sa, fapt ce se confirmă suplimentar și prin următoarele: la poziția 15 din lista de subscripție nr. 019379 este indicat că, actul de identitate al susținătorului este incorect, ceea ce nu corespunde adevărului, deoarece susținătorul Viorel Luca deține actul de identitate nr.B42042083 și acest fapt a fost indicat în lista de subscripție respectivă.

A menționat că, la poziția 4 din lista de subscripție nr. 019369 este indicat că, actul de identitate al susținătorului este incorect, ceea ce nu corespunde adevărului, deoarece susținătorul Angela Rusu deține actul de identitate nr. A42126693 și acest fapt a fost indicat în lista de subscripție respectivă.

A susținut că, la poziția 7 din lista de subscripție nr. 019364 este indicat că, actul de identitate al susținătorului este incorect, ceea ce nu corespunde adevărului, deoarece susținătorul Doina Corja deține actul de identitate nr. B42029135 și acest fapt a fost indicat în lista de subscripție respectivă.

A afirmat că, la poziția 26 din lista de subscripție nr. 019361 este indicat că, actul de identitate al susținătorului este incorect, ceea ce nu corespunde adevărului, deoarece susținătorul Svetlana Pozdîrca deține actul de identitate nr. B42056409 și acest fapt a fost indicat în lista de subscripție respectivă.

A relevat că, poziția 15 din lista de subscripție nr. 019400 a fost considerată nevalabilă din motivul că, circumscripția de domiciliu a susținătorului este incorectă, ceea ce nu corespunde adevărului, deoarece susținătorul Petru Duca, ce deține actul de identitate nr. B42027421, are domiciliu în s. Dobrogea, str. Luceafărul,5, apartamentul nr. 39 și acest fapt a fost indicat în lista de subscripție respectivă.

A declarat că, listele de subscripție și semnăturile susținătorilor săi sunt valabile, corespund condițiilor stabilite de Codul electoral și permit înregistrarea sa în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul RM.

A considerat că, prin refuzul de a fi înregistrat în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul RM i se îngrădește dreptul de a fi ales, drept protejat de art. 3 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Ion Duca nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura

admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Ion Duca, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ion Duca ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Ion Duca se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas